

SINTEZA

obiectivelor și propunerilor la proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr. 80/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master – ciclul II

Participantul la avizare (expertizare)	Conținutul obiectiv/ propunerii (recomandării)	Opinia Ministerului Educației și Cercetării	Argumentarea autorului proiectului
Avizare Ministerul Finanelor Ministerul Muncii și Protecției Sociale	În limitele competențelor funcționale, comunică lipsă de obiectiv. Întrucât Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 nu conține nicio normă care să interzică expres urmarea concomitență a două programe de studii, inclusiv la nivel de licență sau de master, instituirea unei asemenia interdicții printr-un act normativ subordonat depășește cadrul legal stabilit de lege și contravine principiului ierarhiei actelor normative, potrivit căruia un regulament nu poate institui restricții suplimentare față de cele prevăzute de actul cu forță juridică superioară. Totodată, introducerea unei interdicții absolute privind studiile concomiente și reducerea duratei studiilor nu este susținută de o justificare clară de ordin academic sau administrativ și creează insecuritate juridică, afectând studenții deja înscriși la programe de studii sau persoanele care și-au planificat parcursul educațional în baza cadrului normativ existent. În acest context, se consideră oportună excluderea punctului 25¹ din proiect.	Se ia act Nu se acceptă	Conform Regulamentului de admitere, candidații au dreptul să se înscrie la concurs la studii superioare, concomitent la max. 3 instituții de învățământ superior, unde pot selecta cel mult 3 specialități, dar admiși vor fi doar la instituția unde vor depune diploma în original. Reieșind din multiplele probleme legate de frecvența la ore, multe restanțe, cazuri legate de copiere, plagiat, calitatea insuficientă a formării profesionale, dar și luând în considerare faptul ca masteratul se face în doar 1,5-2 ani, studiile la două programe simultan poate duce la scăderea nivelului de cunoștințe, goana după diplome și note, la cumpărarea tezelor și formarea superficială. De menționat că majoritatea masteranzilor lucrează, de aceea orele se desfășoară seara și, respectiv, studiile în paralel la 2 programe sunt practic imposibile. Prin concentrarea pe un singur program, într-un domeniu sau transdisciplinar, studentul are șansa de a atinge rezultatele învățării stabilite, excelența academică și științifică, în loc de o mediocritate distribuită în două direcții. Astfel, stabilirea prin Hotărâre de Guvern a interzicerii studiilor în paralel la două programe de studii, reprezentate exercitarea legitimită și necesară a atribuțiilor consacrate de Codul educației și exercitate prin Guvern și Ministerul Educației și Cercetării, în calitate de autorități responsabile de calitatea studiilor și cercetării.
Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă,	Comunică lipsa obiectivelor și propunerilor.	Se ia act	

Ministerul Sănătății Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”	1. Completarea punctului 71¹, după cum urmează: „La programele de studii superioare de master în domeniile sănătate, tehnologiilor informaționale și comunicaționale, jurnalismului și comunicării, tehnicilor audiovizuale și producției media, instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică cercetători și practicieni consacrați din țară, inclusiv din universitate, sau din străinătate, cu o experiență valoroasă în domeniu.” 2. Modificarea punctului 76, prin înlocuirea sintagmei „încadrate în funcții științifico-didactice” cu sintagma „deținători de titluri științifico-didactice”.	Se acceptă parțial	1. Prevăderea respectivă este statuată de art. 132 alin. (3¹) din Codul educației (modificare adusă prin LP257/2023), prin urmare, completarea cu domeniul “sănătate” se va putea realiza după modificarea respectivă din Codul educației. 2. Conform art. 132 alin. (2) din Codul educației, în învățământul de arte și sport, titlurile onorifice și premiile obținute la concursuri naționale și internaționale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcțiilor didactice și științifico-didactice. Prin urmare, prevederea din pct. 76 vizează anume aceste categorii de personal.
Ministerul Afacerilor Interne	Comunică despre susținerea conceptuală a proiectului, cu relevarea recomandărilor de ajustare ce succed. 1. Prevederea de la pct.21¹ permite absolvenților programelor de studii superioare de licență de 240 de credite ECTS să se înscrie la programele de master de 90/120 de credite ECTS. Se necesită concretizarea situației când aceștia vin din domenii profesionale diferite, și anume posibilitatea înscrierii doar la programele de master de 120 de credite ECTS. 2. Textul de la pct.55 nu este suficient adaptat la programele scurte de master de 90 credite ECTS. Transferul după primul semestru este dificil dacă planurile de studii diferă între programe, inclusiv în cadrul aceluiași domeniu. Se recomandă formularea unei prevederi speciale pentru programele de 2 semestre (de ex. transfer doar la începutul primului semestru). 3. Textul de la pct.55¹ prevede că transferurile se încheie până la începutul noului semestru. Acest proces necesită de mai multe acțiuni durabile în timp, astfel sugerăm introducerea unui termen limită pentru depunerea dosarului (de exemplu, cu 10-15 zile înainte de începerea semestrului). 4. Textul de la pct.76 prevede că, calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice titulare care sunt încadrate în funcții științifico-didactice. Această prevedere probabil se referă atât la cadre didactice titulare încadrate pe funcții de bază cât și cei prin cumulare de funcții. În vederea excluderii interpretării ambigue, considerăm oportună concretizarea acestei prevederi prin menționarea că, calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice care asigură programul de studii superioare de master în conformitate cu prevederile normative.	Se acceptă	1. Pct. 21¹ a fost completat cu propoziția: “De asemenea, absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS pot fi admiși la programe de studii de 90 de credite ECTS în condițiile în care dețin deja o diplomă de master sau au acumulat numărul necesar de credite prin micro-certificări în același domeniu de formare profesională, conform legislației.” 2. Pct. 55 a fost completat cu propoziția: “Cu titlu de excepție, în cazurile stabilite de senat, se permite transferul de la un program de master la altul în cadrul aceluiași domeniu de formare profesională, pe parcursul primului semestru de studii, cu recunoașterea creditelor de studii acumulate.”
	3. Textul de la pct.55¹ prevede că transferurile se încheie până la începutul noului semestru. Acest proces necesită de mai multe acțiuni durabile în timp, astfel sugerăm introducerea unui termen limită pentru depunerea dosarului (de exemplu, cu 10-15 zile înainte de începerea semestrului). 4. Textul de la pct.76 prevede că, calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice titulare care sunt încadrate în funcții științifico-didactice. Această prevedere probabil se referă atât la cadre didactice titulare încadrate pe funcții de bază cât și cei prin cumulare de funcții. În vederea excluderii interpretării ambigue, considerăm oportună concretizarea acestei prevederi prin menționarea că, calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice care asigură programul de studii superioare de master în conformitate cu prevederile normative.	Nu se acceptă	Conform practicii stabilite în mai multe acte normative și în baza autonomiei universitare, instituțiile de învățământ superior elaborează proprile regulamente de organizare și desfășurare a studiilor superioare, aprobate de senate, în care detaliază prevederile Regulamentului. 4. Pct. 76 a fost modificat, după cum urmează: “76. Calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice titulare care sunt încadrate în funcții științifico-didactice, care asigură programul respectiv de studii superioare de master, în conformitate cu prevederile normative.”

Ministerul Apărării	Comunică susținerea proiectului cu următoarea propunere. La pct. 2.12. din proiect de completat pct.36 din Regulament cu următoarea propoziție: „Studentii înmatriculați la studii superioare de master în domeniul militariei nu beneficiază de burse, cu excepția bursei de merit.” Argumentare: În cadrul programelor de studii de masterat în domeniul militariei, finanțate din bugetul de stat, înscrierile sunt disponibile exclusiv pentru militari prin contract din cadrul Armatei Naționale. Militarii care, își fac studiile cu frecvență în cadrul instituțiilor de învățământ superior în domeniul militariei (ciclul II - studii superioare de master) beneficiază de soldă lunară în mărime deplină, conform prevederilor art. 13, alin. (8) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor.	Se acceptă	Pct. pct.36 din Regulament a fost completat cu următoarea propoziție: „Studentii înmatriculați la studii superioare de master în domeniul militariei nu beneficiază de burse, cu excepția bursei de merit.”
Ministerul Culturii	Comunică susținerea proiectului prenotat cu luarea în considerare a următoarelor propuneri: 1. La pct. 2.8. La pct. 21¹ după cuvintele „120 de credite ESTS,” se completează cu textul „cu condiția acumulării obligatorii a unui minim curricular de 30 de credite ECTS la discipline fundamentale și de specialitate aferente programului de studiu”. 2. La pct. 2.12. La pct. 32 după cuvintele „pe parcursul primului an academic de master” se completează cu textul „Planul individual de studii se elaborează de departamentele/catedrele de specialitate și aprobă de senatul instituției”. 3. La pct. 2.24. pct. 76 va avea următorul cuprins: „Calitatea de conducător de teză poate fi deținută de cadrele didactice încadrate în funcții științifico-didactice. În domeniul artelor, calitatea de conducător de teză poate fi deținută și de cadre didactice care dețin titluri onorifice relevante domeniului”.	Se acceptă parțial	1. Obligatorivitatea acumulării minimumului curricular de 30 de credite ECTS la discipline fundamentale și de specialitate aferente programului de studiu este statuată de pct. 30-34 din Regulament. 2. Pct. 34 din Regulament stabilește: “34. Metodologia de acumulare a minimumului curricular inițial, implicit forma de evaluare la finalizarea acestuia, se elaborează de către departamentul/ catedra coordonatoare a programului de master, se prezintă spre aprobare consiliului facultății care organizează programul de master respectiv și se publică pe pagina web oficială a instituției de învățământ superior. 3. Prevederea în cauză este stabilită de pct. 71, care statuează că “În cazul învățământului artistic și sportiv, titlurile onorifice și premiile obținute la concursuri naționale și internaționale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcțiilor didactice și științifico-didactice.” Și anume din acest motiv, pct, 76 prevede că “Calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice titulare care sunt încadrate în funcții științifico-didactice.”

Din considerente de redactare, precum și sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă, la proiectul actului normativ comunicăm următoarele propuneri și observații:

1. Potrivit regulilor tehnicii legislative, în cazul în care se propun modificări la două puncte consecutive, acestea se prevăd într-o singură normă, consacrată ambelor puncte. În acest sens, modificarea **pct. 2 și 3 urmează a fi prevăzută într-o dispoziție unică**, cu următoarea redacție: „punctele 2 și 3 vor avea următorul cuprins:” Aceași observație este valabilă pentru toate situațiile similare din proiect. La pct. 2, pentru corectitudinea redacării, se va menționa în partea introductivă norma: „1.2. în Regulament:”.
2. La sbp. 2.1, în textul propus pentru pct. 3 se va elimina expresia „cu modificările ulterioare”, ca fiind de prisos.
3. La sbp. 2.2, potrivit regulilor de tehnică legislativă, în cazul în care se propun elemente noi de structură ale actului normativ, cum este introducerea unor puncte noi, se completează actul normativ propriu-zis, respectiv, hotărârea sau anexa la aceasta, și nu un punct al acestora. În consecință, se impune realizarea corecției de rigoare, în sensul eliminării textului „Punctul 8”. Observația este valabilă pentru

toate situațiile similare din proiect. Atunci când se propune completarea cu un element de structură, nu este necesar de a se preciza că acesta este „nou”, ci se indică exclusiv numărul elementului respectiv (obiecție valabilă pentru toate cazurile similare).

4. Nota de fundamentare, este vagă în ceea ce privește modul concret de aplicare a parteneriatului prevăzut la pct. 8¹, ceea ce poate genera interpretări diferite și dificultăți în implementare.

5. Cu referire la sbp. 2.3 atragem atenția că, norma de la pct. 10, aflată în vigoare, prevede că programele de studii superioare de master sunt supuse reacreditării sau evaluării externe periodice, cel puțin o dată la 5 ani. Prin urmare, la pct. 10¹, propunerea de extindere a perioadei de acreditare peste 5 ani nu poate fi considerată regulă generală și trebuie formulată prin derogare, pentru a se aplica doar programelor care îndeplinesc condițiile specifice prevăzute de norma respectivă. În legătură cu norma propusă la pct. 10¹, se va reține că termenul „Agenție” trebuie reformulat, respectiv cu întreaga titulatură a agenției, deoarece la începutul textului nu s-a dispus utilizarea unei forme abreviate.

Se acceptă

1. Au fost operate modificări: „punctele 2 și 3 vor avea următorul cuprins:”, „punctele 17 și 18 vor avea următorul cuprins:”, punctele 55¹ și 55² cu următorul cuprins:”, „punctele 71¹ și 71² cu următorul cuprins:”, punctele 76 și 77 vor avea următorul cuprins:”

Se acceptă

2. La pct. 3 este eliminată expresia „cu modificările ulterioare”.

Se acceptă

3. Pentru introducerea punctelor noi s-a completat actul normativ, respectiv, se indică numărul elementului: de ex., “se completează cu punctul 8¹ cu următorul cuprins, se completează cu punctul 10¹ cu următorul cuprins etc.

Se acceptă

4. Nota de fundamentare, la pct. 8¹ a fost completată cu textul: “Pentru organizații, această prevedere este un instrument strategic de retenție și formare profesională. Companiile pot solicita universităților module specifice pe tehnologii sau metodologii noi care nu sunt încă integrate în trunchiul comun academic. Se pot crea programe pentru domenii emergente (de exemplu, securitate cibernetică industrială sau managementul sustenabilității în retail) pentru care statul nu are încă resurse alocate. Respectiv, instituțiile publice sau private își pot pregăti proprii angajați la un nivel academic superior, fără a depinde de oferta standard de locuri bugetate.”
5. Punctul 10¹ este reformulat: “10¹. În cadrul procesului de evaluare externă în vederea reacreditării, programele de studii superioare de master care au deținut anterior acreditarea pe un termen de cinci ani cu calificativul „foarte bine” pot beneficia de o prelungire a acreditării pentru o perioadă de șapte ani. Această propunere este înaintată de Consiliul de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare în condițiile în care ponderea nivelului de realizare a standardelor de acreditare depășește pragul de 92%.”

**Se acceptă
parțial**

Institutul Național al Justiției	Se constată că prevederile proiectului nu afectează substanța dreptului la educație și nu instituie restricții nejustificate sau disproporționate. În acest sens, limitările introduse prin proiect, inclusiv interzicerea studiilor de master în paralel, prevăzută la punctul 25ⁱ din Regulament, precum și restricționarea organizării studiilor cu frecvență redusă sau la distanță pentru anumite domenii, reglementată la punctul 46, sunt justificate prin scopul legitim al asigurării calității formării profesionale și sunt proporționale. În ceea ce privește conformitatea cu Codul educației, se constată că proiectul respectă cadrul normativ privind autonomia universitară, asigurarea calității în învățământul superior și organizarea ciclului II – master. Astfel, prevederile de la punctele 3, 11 și 43 din Regulament consacră rolul instituțiilor de învățământ superior în elaborarea, aprobarea și organizarea programelor de studii, cu respectarea standardelor de acreditare și a coordonării cu autoritățile competente. Autonomia universitară este exercitată în limitele stabilite de lege, iar reglementările propuse nu aduc atingere esenței acestui principiu, statul exercitându-și rolul legitim de garant al calității educației.	Nu se acceptă	13. Problema integrității academice, combaterii corupției și plagiatului reprezintă o prioritate majoră pentru Ministerul Educației și Cercetării în eforturile de asigurare a calității formării profesionale a absolvenților noștri. Spre regret, rezultatele sondajelor anuale organizate de Minister, indică, în mod regretabil, o atitudine pasivă și un grad ridicat de toleranță din partea mediului universitar față de aceste abateri etice. Totodată, există multiple informații cu privire la favoritism, note exagerate, absențe sistematice ale unor studenți, lipsă de transparență în procesul de evaluare, fapte care subminează integritatea academică și demotivează studenții performanți. Astfel, luând în considerare faptul că autonomia universitară funcționează în strânsă legătură cu misiunea publică a universităților, precum și în conformitate cu Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.160/2025, în temeiul Reformei 4.3.8-9: <i>Consolidarea rezultatelor procesului educațional, calității și integrității învățământului universitar</i> din Agenda sus-numită, Ministerul întreprinde mai multe acțiuni pentru asigurarea integrității studiilor universitare, inclusiv privind evaluarea semestrială și finală a studiiilor.

	Prevederile reterioare la evaluarea rezultatelor învățării, inclusiv cele privind prioritizarea evaluării orale, stabilite la punctul 50 din Regulament, sunt conforme cu legislația în vigoare și urmăresc un scop legitim de prevenire a fraudelor academice, însă formularea acestora necesită nuanțare, pentru a nu fi percepută ca instituire a obligației rigide, care ar putea limita nejustificat libertatea metodologică a cadrului didactic. În același timp, se reține că prevederile de la punctele 55–55² din Regulament, care reglementează transferul studenților între instituții, programe sau forme de învățământ, precum și pierderea locului bugetar în cazul transferului, sunt formulate într-o manieră mai puțin flexibilă, fără a distinge între transferurile determinate de motive obiective și cele determinate de opțiunea personală a studentului, aspect care, deși nu este contrar legislației în vigoare, poate necesita o nuanțare suplimentară pentru asigurarea proporționalității reglementării.	Se accepta parțial	Luana în considerare faptul ca autonomia universitară funcționează în strânsă legătură cu misiunea publică a universităților, precum și în conformitate cu Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru 2025-2027, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.160/2025, în temeiul Reformei 4.3.8-9: <i>Consolidarea rezultatelor procesului educațional, calității și integrității învățământului universitar</i> din Agenda sus-numită, Ministerul întreprinde mai multe acțiuni pentru asigurarea integrității studiiilor universitare, inclusiv privind evaluarea semestrială și finală a studiiilor. Pct. 55 a fost completat cu propoziția: "Cu titlu de excepție, în cazurile stabilite de senat, se permite transferul de la un program de master la altul în cadrul aceluiași domeniu de formare profesională, pe parcursul primului semestru de studii, cu recunoașterea creditelor de studii acumulate."
Universitatea de Studii Europene din Moldova	Este de acord cu proiectul elaborat.	Se ia act	-
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți	1. La pct. 8¹, a reglementa situația de inițiere a programelor de master în cadrul consorțiilor universitare; A exclude textul „cu condiția ca acestea să asigure finanțarea programelor respective din surse proprii”. 2. La 21¹, a reformula prevederea după cum urmează: „Absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS, care dețin un minim curricular de 30 de credite ECTS, precum și cei care au acumulat credite ECTS prin programe de microcreditare, au dreptul să se înscrie la programele de master de 90 de credite ECTS. Durata totală cumulată a studiilor la ciclul I – licență și ciclul II – master va constitui cel puțin 300 de credite ECTS”. 3. La pct. 25¹, a permite studiile în paralel la un program la forma de învățământ cu frecvență și un program la forma de învățământ cu frecvență redusă.	Nu se acceptă Se acceptă Nu se acceptă	1. Prevederea respectivă este stabilită de art. 29 alin. (12) din Codul educației și nu poate fi exclusă. 2. Pct. 21¹ a fost completat cu propoziția: "De asemenea, absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS pot fi admisi la programe de studii de 90 de credite ECTS în condițiile în care dețin deja o diplomă de master sau au acumulat numărul necesar de credite prin micro-certificări în același domeniu de formare profesională, conform legislației." 3. Reieșind din multiplele probleme legate de frecvența la ore, multe restanțe, cazuri legate de copiere, plagiat, calitatea insuficientă a formării profesionale, dar și luând în considerare faptul ca masteratul se face în doar 1,5-2 ani, studiile la două programe simultan poate duce la scăderea nivelului de cunoștințe, goana după diplome și note, la cumpărarea tezelor și formarea superficială. De menționat că majoritatea masteranzilor lucrează, de aceea orele se desfășoară seara și, respectiv, studiile în paralel la 2 programe sunt practic imposibile. Prin concentrarea pe un singur program, într-un domeniu sau transdisciplinar, studentul are șansa de a atinge

	4. La pct. 32, a reglementa situația privind acordarea bursei studentilor care au absolvit anterior un program de master și au beneficiat parțial de bursă. 5. La pct.55, a preciza și a permite transferul în situația în care studentul ar avea un anumit număr de credite diferențe de la un program la altul (cel mult 20 credite ECTS), cu condiția de a susține aceste diferențe pe parcursul unui semestru. 6. La pct. 58, a reduce pragul de exmatriculare de la 65% la 55% din creditele ECTS prevăzute pentru anul de studii. 7. La pct. 71¹, a extinde domeniile enumerate prin includerea științelor educației, psihologiei și asistenței sociale. 8. La pct. 76, a exclude sintagma „titulare”. A reformula, după cum urmează „Calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice încadrate în funcții științifico-didactice, precum și de alte persoane cu funcții de cercetare, abilitate în condițiile stabilite de instituție”.	Se acceptă parțial	rezultatele învățării stabilite, excelența academică și științifică, în loc de o mediocritate distribuită în două direcții. Astfel, stabilirea prin Hotărâre de Guvern a interzicerii studiilor în paralel la două programe de studii, reprezintă exercitarea legitimită și necesară a atribuțiilor consacrate de Codul educației și exercitate prin Guvern și Ministerul Educației și Cercetării, în calitate de autorități responsabile de calitatea studiilor și cercetării. 4. Toate modificările cu privire la criteriile de acordare a bursei vor fi operate în Regulamentul respectiv (1009/2006), în procesul de reconceptualizare a tuturor tipurilor de burse. 5. Solicitarea respectivă reprezintă o obligatie rigidă, care ar putea limita nejustificat autonomia universitară. Toate detaliile respective instituția le poate prevedea în regulamentul instituțional, aprobat de senat. 6. Menținerea unui standard academic ridicat este esențială pentru prestigiul unei instituții de învățământ și pentru valoarea diplomei pe care o obții la final. Reducerea pragului de exmatriculare de la 65% la 55% din creditele ECTS poate părea o măsură de sprijin pentru studenți, însă, pe termen lung, aceasta poate genera efecte negative structurale. 7. Prevederea respectivă este statuată de art. 132 alin. (3¹) din Codul educației (modificare adusă prin LP257/2023), prin urmare, completarea cu domeniile solicitate se poate realiza doar prin modificarea respectivă din Codul educației. 8. Pct. 76 a fost reformulat: “76. Calitatea de conducător de teză este deținută de cadrele didactice titulare care sunt încadrate în funcții științifico-didactice, care asigură programul respectiv de studii superioare de master, în conformitate cu prevederile normative.”
Universitatea de Stat din Moldova	1. La pct. 21¹ ar fi bine să se înceapă cu De regulă..., iar ulterior de completat cu “Prin valorificarea principului acumulativ și transferabil al ECTS, candidatul la admisie poate accede la programe de 90 de credite, dacă la momentul finalizării programului de master va avea acumulat un minim de 300 de credite. Argument. Dacă rămânem doar la formularea propusă, blocăm situația pentru cei care au făcut o licență de 180 de credite, fără a da posibilitatea să revină la universitatea pentru mastere transdisciplinare sau din alt domeniu, de care poate au nevoie pentru dezvoltare profesională. Cele minim 210 credite pot fi acumulate prin micro calificări sau alte mastere făcute anterior.	Se acceptă	1. Pct. 21¹ a fost completat cu propoziția: “De asemenea, absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS pot fi admisi la programe de studii de 90 de credite ECTS în condițiile în care dețin deja o diplomă de master sau au acumulat numărul necesar de credite prin micro-certificări în același domeniu de formare profesională, conform legislației.”

	2. La pct.55¹ ar fi rezonabil să excludem ultima parte a prevederii: avizul rectorului instituției din care se transferă studentul. 3. 71. În cazul masterelor de profesionalizare sunt de mare folos și asigură actualizarea conținuturilor cei veniți din piața muncii. Poate fi expert național și internațional, manager de înțepinder/ instituție, care poate preda strict pe domeniul de competență. Aici avem mare nevoie să deblocăm situația. Rigiditatea nu se justifică. 4. La pct. 76, ar intra în contradicție cu completarea la p.71; în general titlu științifico- didactic nu aduce plusvaloarea, ci dimpotrivă această prevedere este o situație în plus care forțează departamentele și facultățile să promoveze cât mai repede persoanele cu titlu științific spre titlul de conferențiar, ceea ce duce la diminuarea numărului de lectori în instituție, această prevedere ține tematica tezelor într-un câmp tradițional: dacă ar avea dreptul și cei cu titlu științific, care au susținut recent teze, tematica ar avansa spre probleme mai actuale.	Se acceptă parțial Se acceptă parțial	2. La pct.55¹ a fost exclusă ultima parte a prevederii: avizul rectorului instituției din care se transferă studentul, ca fiind a formalitate. 3. Prevederea respectivă este statuată de art. 132 alin. (2) din Codul educației, prin urmare, completarea cu alte domenii se poate realiza doar prin modificarea respectivă din Codul educației. 4. Prevederile pct. 76 corelează cu acele de la 71, 71¹, 71², dat fiind faptul că în anumite domenii (artistice, sportive, militare, TIC, jurnalismului și comunicării, tehnicilor audiovizuale și producției media) instituțiile de învățământ superior pot încadra în activitatea didactică cercetători și practicieni consacrați din țară sau din străinătate cu o experiență valoroasă în domeniu, fără titlu științifico-didactic, iar în anumite cazuri, pot fi promovați în funcții științifico-didactice, deci pot fi conducători de teze. Or, cadrul didactic care deține o funcție științifico-didactică a parcurs un proces riguros de selecție și promovare. Acesta nu deține doar cunoștințe teoretice, ci și competențe metodologice necesare pentru a îndruma un student în realizarea unei cercetări proprii. Deși specialiștii din mediul de afaceri pot aduce valoare practică imensă (în special la masteratele profesionale), aceștia acționează de regulă ca consultanți sau co-îndrumători, lăsând responsabilitatea academică și metodologică în sarcina titularului.
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”	1. La pct.30 de precizat/clarificat despre ce domeniu absolvit este vorba: cel general de studii sau profesional de studii: “ În cazul înscrierii în ciclul II de studii superioare la un program de studii diferit de domeniul absolvit la ciclul I de studii superioare, candidații urmează să acumuleze 30 de credite de studii ECTS la disciplinele fundamentale și de specialitate aferente domeniului de studii pentru care optează, ceea ce reprezintă minimul curricular inițial necesar. 2. La pct. 50 de completat în felul următor: “Programele de master cuprind cursuri interdisciplinare și compacte, structurate în sistem modular. Acestea includ discipline obligatorii și opționale, cu evaluări programate la finalul fiecărui modul, conform planului de învățământ, cu oferirea perioadei necesare/optimize de realizarea a orelor pentru lucrul individual. 3. La pct.58 de completat cu un subpunct și/sau de indicat perioada posibilă de restabilire: 58¹ Dacă studentul exmatriculat nu s-a restabilit timp de 5 ani, acesta poate participa la un nou	Se acceptă Se acceptă Nu se acceptă	1. Pct. 30 este reformulat după cum urmează: “30. În cazul înscrierii în ciclul II de studii superioare la un program de studii diferit de domeniul de formare profesională absolvit la ciclul I de studii superioare, candidații urmează să acumuleze 30 de credite de studii ECTS la disciplinele fundamentale și de specialitate aferente programului de studii pentru care optează, ceea ce reprezintă minimul curricular inițial necesar.” 2. Pct. 50 a fost completat cu textul: „cu oferirea perioadei necesare de realizarea a orelor pentru lucrul individual.” 3. Solicitarea respectivă reprezintă o obligație rigidă, care ar putea limita nejustificat accesul la studii superioare și autonomia universitară. Or, toate detaliile privind “perioada, recunoașterea unui anumit număr de credite de studii”, în funcție de profilul universității, specificul domeniului de

	concurs de admitere la studii superioare de master, cu recunoașterea unui anumit număr de credite de studii.		formare profesională, reușita academică a studentului etc., instituția le poate prevedea în regulamentul instituțional, aprobat de senat.
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	1. Specificul admiterii în învățământul artistic: Proiectul actual pune accent prioritar pe media de licență și pe criteriile academice generale, care nu reflectă întotdeauna potențialul creativ al candidaților. Sugestie: Includerea unei prevederi care să permită instituțiilor de profil artistic acordarea unei ponderi majoritare probei de aptitudini. 2. Regulamentul definește teza de master preponderent ca o cercetare științifică clasică (teoretică). Sugestie: Recunoașterea proiectului artistic sau a recitalului ca formă validă de finalizare a studiilor de masterat vocațional. 3. Norme standard de finanțare și organizare nu prevăd explicit necesitatea orelor individuale, vitale în domeniul artelor. Sugestie: Reglementarea statutului orelor de curs individuale în cadrul programelor de masterat artistic. 4. Masteratul de cercetare vs. Masteratul profesional • Observație: Distincția dintre cele două profiluri este insuficient delimitată în contextul învățământului artistic. 5. Corelarea creditelor ECTS la admitere (Punctul 21¹) Propunem următoarea formulare: „21¹. Absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS au dreptul să se înscrie la programele de master de 120 de credite ECTS, cu condiția acumulării obligatorii a unui minim curricular de 30 de credite ECTS la discipline fundamentale și de specialitate aferente domeniului de studii pentru care optează. Astfel, parcursul educațional complet va fi constituit din: 180 credite licență + 30 credite minim curricular + 90 credite master = 300 credite. 6. Flexibilizarea minimumului curricular. Obligațiivitatea acumulării prealabile a celor 30 de credite pentru schimbarea domeniului poate descuraja candidații valoroși. • Sugestie: Permițerea acumulării creditelor suplimentare (minimumul curricular) în paralel cu studiile de master.	Este prevăzut în pct.18 Este prevăzut în pct.73 Finanțarea nu reprezintă obiectul prezentului Regulament Este prevăzut în pct.7 Se acceptă Este prevăzut în pct.32	1. Pct. 18 prevede că, conform deciziei senatului, la calcularea mediei generale de admitere la studii superioare de master pentru deținătorii diplomelor de studii superioare de licență pot fi utilizate notele la discipline de profil și mediiile din diplomele de studii superioare de licență (implicit, din supliment), notele de la examenele de absolvire a studiilor superioare de licență, după caz, notele obținute la probele concursului de admitere, ponderea fiind stabilită de instituție, în funcție de domeniul de formare profesională. 2. „73. Teza/proiectul de master reprezintă o cercetare științifică sau de creație artistică...” Toate detaliile suplimentare instituția le poate prevedea în regulamentul instituțional, aprobat de senat. 3. Mecanismul de finanțare a universităților este stabilit de Metodologia de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 343/2020. 4. Pct. 7 prevede că „7. Indiferent de tipul programului de master, acesta trebuie să conțină o componentă de cercetare științifică sau creație artistică în corespundere cu specificul programului de studii urmat. Rezultatele cercetării științifice și ale creației artistice realizate pot fi valorificate de student prin articole în reviste de specialitate, evoluții publice pe scene profesionale, participări la expoziții, festivaluri, competiții, precum și prin elaborarea tezei/proiectului de master. 5. Pct. 21¹ a fost completat cu propoziția: „De asemenea, absolvenții programelor de studii superioare de licență de 180 de credite ECTS pot fi admiși la programe de studii de 90 de credite ECTS în condițiile în care dețin deja o diplomă de master sau au acumulat numărul necesar de credite prin micro-certificări în același domeniu de formare profesională, conform legislației.” 6. Pct. 32 are următorul cuprins: „32. Prin derogare de la prevederile punctului 31, minimumul curricular inițial obligatoriu poate fi acumulat și în timpul studiilor superioare de master. În acest caz, pentru absolvenții programelor de licență care vin din domenii de formare profesională diferite de cel solicitat la ciclul II-master,

	7. Conducerea tezelor de master (Punctul 76). Limitarea conducerii tezelor exclusiv la cadre didactice titulare exclude experții și artiști practicieni de rang înalt. Sugerție: Extinderea eligibilității pentru calitatea de conducător de teză și către artiști consacrați/specialiști angajați prin cumul.	Nu se acceptă	instituția de învățământ superior poate elabora un plan individual de învățământ pentru acumularea celor 30 de credite ECTS suplimentare necesare pe parcursul primului an academic de master.” 7. Necesitatea ca profesorii coordonatori de teze de master să fie cadre didactice titulare și nu cumularzi (angajați în regim de plată cu ora sau din afara instituției) se bazează pe piloni ce țin de responsabilitate organizațională, academică, deontologie și calitatea actului educațional. Or, titularii au ore de consultații stabilite și un birou în cadrul facultății, facilitând feedback-ul constant, spre deosebire de cumularzii care, de multe ori, vin doar pentru orele de curs/seminar. La fel, în cazul unor abateri etice, universitatea are pârghii administrative și disciplinare directe asupra titularilor. În cazul unui cumular, relația contractuală fiind fragilă și temporară, tragera la răspundere este mult mai dificilă după finalizarea contractului de colaborare. Totodată instituția poate și trebuie să invite “experții și artiști practicieni de rang înalt” în calitate de președinți ai comisiilor de evaluare a tezelor/proiectelor de master.
Expertizare			
Ministerul Justiției	Aprecieăm că propunerile formulate de către Ministerul Justiției în procesul de avizare au fost corespunzător luate în considerare la definirea acestuia. La forma actuală a proiectului în discuție, pe plan redactional, formulăm unele observații și propuneri. 1. În clauza de adoptare, pentru corectitudine în redactare, textul (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 25.02.2022, Nr. 53-59, art. 127)” urmează a fi substituit cu textul (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 53-59, art. 127). 2. La pct. 2, în vederea asigurării corectitudinii redactării, partea introductivă se propune a fi expusă în următoarea redacție: „1.2. în regulament:”. În acest context, ordinea numerotării din proiect va fi revizuită în conformitate cu propunerea menționată mai sus. 3. La pct. 10¹, expresia „pot beneficia de o prelungire a acreditării pentru o perioadă de șapte ani” admite interpretări diferite. Termenul „pot beneficia” nu asigură obligatoriu acordarea prelungirii, deoarece aplicarea acesteia rămâne la discreția Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, chiar dacă	Se acceptă	1. Redactarea este operată: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 53-59, art. 127
	2. La pct. 2, în vederea asigurării corectitudinii redactării, partea introductivă se propune a fi expusă în următoarea redacție: „1.2. în regulament:”. În acest context, ordinea numerotării din proiect va fi revizuită în conformitate cu propunerea menționată mai sus. 3. La pct. 10¹, expresia „pot beneficia de o prelungire a acreditării pentru o perioadă de șapte ani” admite interpretări diferite. Termenul „pot beneficia” nu asigură obligatoriu acordarea prelungirii, deoarece aplicarea acesteia rămâne la discreția Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, chiar dacă	Se acceptă	2. Partea introductivă este expusă în următoarea redacție: „1.2. Regulamentul...”: la fel, ordinea numerotării din proiect a fost revizuită. 3. Pct. 10¹ este reformulat, după cum urmează: “10¹. În cazul în care programul de studii superioare de master a fost acreditat anterior pentru o perioadă de cinci ani cu calificativul „foarte bine”, la re acreditarea programului

programul îndeplinește condiția ca ponderea nivelului de realizare a standardelor de acreditare să depășească pragul de 92%. În consecință, se recomandă reformularea normei pentru a stabili clar că, în cadrul procesului de evaluare externă în vederea reacreditării, pentru programele de studii superioare de master care au deținut anterior acreditarea pe un termen de cinci ani cu calificativul „foarte bine”, Consiliul de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare prelungeste acreditarea pentru perioada de șapte ani, dacă ponderea nivelului de realizare a standardelor de acreditare depășește pragul de 92%, atribuindu-i doar rolul privind aplicarea efectivă a normei. 4. În textul formulat pentru pct. 17, enumerarea, marcată prin cratimă „-”, nu corespunde marcajului actual al actului normativ, potrivit căruia subdiviziunile punctelor sunt numerotate cu litere latine mici urmate de paranteză. Se recomandă corectarea marcajului pentru a asigura coerența și conformitatea cu structura actului normativ în vigoare. 5. La pct. 26, sintagma „Cetățenii Republicii Moldova” necesită revizuire pentru corelare cu cadrul legal și principiul egalității de acces la educație. Potrivit art. 9 alin. (11) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, cetățenii altor state, precum și apatrizii, beneficiază de acces la educație prin sistemul național de învățământ, în condițiile prezentului cod. Totodată, art. 150 alin. (1) din cod prevede că admiterea la studii a străinilor se realizează în aceleași condiții aplicabile cetățenilor Republicii Moldova. De asemenea, art. 19 din Constituție garantează acestei categorii de persoane aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenilor Republicii Moldova, cu excepțiile prevăzute de lege. Prin urmare, se propune modificarea pct. 26 în sensul garantării accesului la studii superioare de master cu finanțare de la bugetul de stat și pentru cetățenii străini, precum și pentru apatrizii care au domiciliul permanent în țară. 6. La pct. 46, redacția propusă nu evidențiază în mod suficient de clar caracterul prohibitiv al normei. Sub aspect juridic, norma ar trebui formulată astfel încât să fie explicit interzisă organizarea învățământului cu frecvență redusă	Se acceptă Nu se acceptă Se acceptă	respectiv de studii cu ponderea nivelului de realizare a standardelor de acreditare peste 92%, Consiliul de conducere al Agenției propune acreditarea programului de studii pentru o perioadă de șapte ani.” 4. În pct. 17, subpunctele sunt numerotate cu litere latine mici urmate de paranteză. 5. Prevederile pct. 26 se coroborează cu dispozițiile art. 80 alin. (2) din Codul educației nr. 152/2024, care instituie interdicția de a beneficia de finanțare de la bugetul de stat pentru același ciclu de studii universitare mai mult de o singură dată. Această restricție se aplică inclusiv pentru programele de studii superioare de master. 6. În ambele cazuri, sintagma „nu se permite să fie organizat”, este substituită cu „nu se organizează”.

pentru domeniile menționate. În acest context, sintagma „nu se permite să fie organizat”, în ambele cazuri, propunem a fi substituită cu „nu se organizează”, care exprimă mai clar caracterul imperativ al reglementării.

7. La pct. 50, se impune revizuirea redacției normei, întrucât aceasta are un caracter preponderent explicativ. Norma urmează a fi formulată într-o manieră normativă, clară și concisă, care să stabilească cadrul general de evaluare și să permită instituțiilor de învățământ superior adaptarea modalităților de evaluare (probe orale, scrise sau format mixt) la specificul programelor de studii și asigurarea transparenței evaluării și cercetării, inclusiv prin utilizarea de instrumente digitale de verificare a originalității lucrărilor.

8. La pct. 58, ultimul enunț, norma urmează a fi revizuită prin excluderea textului „(fraudă, plagiat, violență, hărțuire, corupție etc.)”, întrucât acesta are caracter explicativ. În acest sens, menționăm că încălcările grave sunt deja reglementate în Codul de etică universitară, astfel încât enumerarea acestora în textul normei **este redundantă**.

9. Referitor la pct. 90, redacția acestuia necesită a fi analizată suplimentar prin prisma art. 89 alin. (5) din Codul educației, potrivit căruia Senatul instituției de învățământ superior stabilește forma evaluării finale a studiiilor la licență. Deși norma menționată se referă la studiile superioare de licență, prin analogie, același principiu al autonomiei universitare se aplică și studiilor superioare de master. În acest context, se propune revizuirea redacției normei, astfel încât aceasta să fie formulată într-o manieră mai flexibilă, fără a stabili în mod exhaustiv modalitatea de calcul a mediei generale de master, lăsând instituțiilor de învățământ superior competența de a reglementa aceste aspecte, cu luarea în considerare a rezultatelor obținute pe parcursul semestrelor de studii și a notei obținute la susținerea tezei/proiectului de master.

Se acceptă

Se acceptă

Nu se acceptă

7. Pct. 50 este reformulat: “50. În programele de master se oferă cursuri compacte, interdisciplinare, inclusiv în sistem modular, obligatorii și opționale, cu evaluarea organizată la finalizarea cursului/modulului, conform planului de învățământ, cu oferirea perioadei necesare de realizare a orelor pentru lucrul individual.

În scopul prevenirii actelor de fraudă academică asociate utilizării sistemelor de inteligență artificială generativă, în procesul de evaluare sunt prioritare probele orale sau formatul mixt (examen scris și susținere orală), inclusiv prin utilizarea de instrumente digitale de verificare a originalității lucrărilor.”

8. Ultimul enunț al pct. 58 este reformulat: “Nu pot fi restabilite la studii persoanele care s-au manifestat prin abateri grave de integritate academică, stabilite de cadrul normativ aplicabil.”

9. Ministerul Educației și Cercetării, la nivel central, poartă responsabilitate pentru organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului național de educație, calitatea și nivelul profesional al absolvenților.

În acest sens, Ministerul elaborează și aprobă standardele educaționale de stat, implicii stabilește o abordare unică pentru calcularea **notei medii generale de master**, care urmărește echilibrarea efortului constant cu performanța terminală.

Utilizarea mediilor semestriale în calculul final asigură faptul că parcursul studentului pe durata întregului ciclu de studii este valorificat și ca număr de credite de studii, dar și ca efort depus pentru învățare și cercetare. Totodată, această abordare previne situația în care un student cu rezultate remarcabile pe parcursul a doi ani este penalizat de o zi mai puțin norocoasă la susținerea tezei.

La fel, ne dorim să încurajăm studenții să-și mențină un standard ridicat de pregătire pe tot parcursul semestrelor, nu doar în perioada finală de redactare a lucrării.

Concluzia expertizei

Proiectul de hotărâre de Guvern cu privire la modificarea Hotărârii Guvernului nr.80/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea studiilor superioare de master ciclul II a fost elaborat de Ministerul Educației și Cercetării în vederea asigurării coerenței juridice, calității academice și funcționalității optime a programelor de master.

Autorul a prezentat Sinteza avizelor parvenite în cadrul procesului de consultare publică a proiectului de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiile interesate, fapt ce denotă aspectul definitivat al acestuia și îndeplinirea condițiilor stabilite de prevederile art.36 al Legii nr.100/2017, coroborat cu art.28 al Legii nr.82/2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b) al Legii nr. 239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

Nota de fundamentare a proiectului a fost întocmită cu respectarea exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100/2017.

Implementarea prevederilor propuse, poate contribui la **realizarea interesului public** vizat de proiect, fapt care nu este în detrimentul interesului public general (în sensul prevăzut în Legea integrității nr. 82/2017).

Se ia act

Ministru

Dan PERCIUN